

והיה כי תפרוץ מלחמה...

קפטן ב. ה. לידל הארט

להתפתח. ערבוב שלבי ההתפתחות הללו היה משגה שכח בעבר.

השאלות המכריעות כיום הן: האם ישלח הרסן מעל כל-יזון גרעיניים? מתי? ועד לאיזה גבול?

אם, וכאשר, יופעלו כלים אלה במלחמה כוללת — ניתן לחזות מראש, בקווים כלליים, את התוצאות. שכן, התוצאה המידית תהיה מצב של תהוירובוהו כה משתק, שכמוהו כבי-טולו של המושג „מלחמה“. שכן המלחמה, בתור שכזאת, עשויה אזי להסתיים תוך שעות מעטות — אם אמנם יופעל במלואו בית-הנשק הגרעיני הנוכחי של אמריקה ורוסיה.

הגדולות שבפצצות בהן השתמשו באירופה במלחמת-העולם השנייה — משקלן לא עלה על 5 עד 10 טונות; ובהתקפות גדולות-המידה ביותר — בהן השתתפו עד ל-1000 מטוסים — הוטלו כ-5000 טון. לפצצת-האטום הראשונה, שהוטלה על הירושימה באוגוסט 1945, היה כוח-נפץ השווה ל-20,000 טון. הרי שאפילו בשחר הלוחמה-הגרעינית יכול היה מפציץ יחיד להפעיל עצמת-הרס העולה פי-4 על זו שהפעילו 1000 מפציצים בעבר.

עד כה הופעלו רק שתי פצצות גרעיניות במלחמה. אך יצורן הנרחב נמשך זה כ-16 שנה ופיתוחן מבחינת עצמת-ההרס שלהן — הנו אף גדול מזה. ידוע כי פצצת-הימן המבצעת הראשונה, שנבחנה במרס 1954, שיחררה בהתפוצצותה כוח-נפץ השווה ל-20 מיליון טון. דהיינו — עצמה העולה פי אלף על זו של פצצת-האטום הראשונה אשר הוטלה על הירושימה. פצצה אחת כזו — יש בכוחה להחריב את העיר הגדולה ביותר. מספיק היה שפצצות אחדות כאלו בלבדן תגענה אל

ה„עב הקטנה כיד אדם“, שהעיבה על שמי הקיץ של ברלין בעקבות נימת דבריו מבשרת-הרעות של חרושצ'וב בפגישתו עם הנשיא קנדי בוינה אשתקד. גדלה ופשטה כחשרת-עבים המטילה צלה על העולם כולו. מאז 1948 לא נראה המצב בברלין כה גורלי כמו בשלהי 1961. ומאז סיומה של מלחמת-העולם השנייה לא היתה כל סכנה אחרת-שהיא, שנראתה — ועודנה נראית — כה גדולה. יתר על-כן, אפשרויות-השוואה הוחמרו ביותר בגלל ההתפתחות העצומה בעצמת כל-יזון הגרעיניים, והתרבות מספרם במרוצת שנים אלו.

בבואנו לעיין בנושא זה, חשוב להבחין בין הצורה שעשויה ללוש מלחמה בראשיתה — לבין האופן בה היא עלולה

שתי פנים למתיבתתו הצבאית של קפט. לידל הארט: מוז'היר בפני אשליה ותפיסות-שנתישנו — ומעלה הצעות-פתרון חדשות לסוגיות-לחימה (כגון — בתפעול הרגלים, השריון, או בענין ה„פיזור המבוקר“ בלוחמה חדשה), לפי טבע הדברים רבים יותר הם אלה המתהשמים „מ„נבואות-שחורות“ מאשר מאורח-מלחמה מחדשים. כך, קרה: שניתוחו הנוקב, ב-1939, את אי-יכולתם של בעלות-הברית (ה„מערכיות“), לקיים במציאות את התחייבויותיהן המוצהרות בפני פולין המותקפת — היכה גלים בציבור רחב, והוציא לו שם של „קסנדרה“ — ואף של „תבוסה“. ובדומה היה גם, לגבי פינלנד, ב-1940, מאמרו-המתפרסם-כאן מחזירנו אל אותו לידל הארט, המגיד-ללא-רחם, את סכני מצביהן וסיכוייהן של התנגשויות-מלחמה הנראות (או נדמות) כאפשריות. וכתמיד: אין כל הכרח להסכים אתו: אך-יש, ויש מה-לדמות, מראיתו ומדרך-ניתוחו, את השלמתו הטבעית מוצא מאמרו של ל. ה. בסקירתו היסודית של לויט-קול, א. היימונט, הממחישה ומבארת את מידות-יכולתם של הכוחות הסובייטיים, אשר עליהן משעין-ל. ה. את הערכותיו האופרטיביות.

נות נאט"ו בעת דו־קרב בכלי־זין גרעיניים, ויהיה קצר כאשר יהיה. ניכר בעליל כי הבנתם ודמיונם של המתכננים הצבאיים — שעוצבו על־ידי הרגלי־מחשבה אשר פותחו במלחמת־העולם השניה — לא השכילו לרדת לסוף ההבדלים בין אותה מלחמה ובין מלחמה בה יכולים לגרום אפילו כלי־זין גרעיניים „קטנים“ לאלף „הירושמות“ תוך שעות ספורות; או בה ניחן כלי־זין יחיד, בעל עצמה מגנטית, בכוח־הרס הגדול פי אלף מזה של אותה פצצת־האטום שהוטלה על הירושמה.

ברם, לאחדים מהם ניתן לראות את הדברים בבהירות רבה מזו שנטו להודות בפרהסיה. בדיון מעין זה בבעיות תכנון שנערך לפני שנים ספורות, העיר אחד מחריפי־השכל שב־מפקדיו הבכירים של חיל־האוויר הערה מוחצת באזני הגנרלים והאדמירלים שנכחו במקום: „אין טעם לנסות לזכנן דבר מעבר לשש שעותיה הראשונות של עוד מלחמה, אם תבוא“.

מסקנה זו מוליכה אל הסוגיה בעלת החשיבות הראשונה במעלה לגבי כל ממשלה וכל מטה־כללי של הגנה לאומית: האפי־שרות של „מהלומת־פתע“, העלולה לשחק את ארגון ההגנה כולו — ואת אמצעיו למתן „מכת־מענה“. באיוז מידה סכנה זו ממשית? לבעיה זו נלווית אף השאלה הקשורה בענין הקרוי עתה בפי התאורטיקנים הצבאיים האמריקניים בשם „מהלומה מקדימה“, תואר חדש זה ניתן על ידם למה שדורות קודמים של אנשי־צבא ומדינאים כינו בשם „מכה מונעת“, שתכליתה להקדים ולסכל התקפה צפויה. בעידן־הגרעיני, בו „נתכוצר“ מושג־זמן, מתבססות התפיסות הכרוכות בענין זה על כך שצד אחד, ברגע בו יאמין כי הצד האחר החליט להנחית „מהלומה ראשונה“ — יקדים וינחית את מהלומתו־הוא; מהלומה זו תכוון אז אל הבסיסים הגרעיניים של היריב, בתקווה להשמיד את יכולתו של הלה להנחית את „הת־קפת־הפתע“ המיועדת.

תפיסה זו בענין „מהלומה מקדימה“ — הנה תרופה נואשת לסכנה העלולה להיות פרי־הדמיון. בתור שכוונו היא עלולה להפוך לסכנה הגדולה יותר מן השתיים — אילו נתקבלה על דעת ראשי־מדינה בעת משבר וברגע של אזעקת־שוא.

מטרותיהן כדי שניתן יהיה למחוק את מרכזי התעשייה והאוכלוסיה העיקריים בכל ארץ שהיא של מערב־אירופה או דרום־אירופה. יתכן אפילו שפצצה אחת או שתיים כאלו היו מספיקות כדי לשחק את חייהן של ארצות אלו — באם נביא בחשבון את הפיזור הנרחב של הנפולת, האבק הרדיו־אקטיבי נושא־המות, וכן את ההשפעה הפסיכולוגית המוחצת הנלווית להטלת הפצצות.

אם אמנם ישתמשו בפועל בכלי־זין כאלה במלחמה, אין להעלות על הדעת כי זו תוכל להימשך לאחר הפעלתם, אף לא באותו אורח של „מלחמה־שבורת־חוט־השדרה“ עליו דיבר מר וינסטון צ'רצ'יל לפני שבע שנים, עת נוצרה פצצת־המימן הראשונה.*

שכן ניהולה של מלחמה הנו ענין של פעולה מאורגנת — אשר תהפוך בלתי־אפשרית במצב כזה של תוהו־ובוהו. הכוחות של נאט"ו המהווים את ה„מגן“** שלה — לא יוכלו כלל לקוות כי יהיה ביכולתם לקיים מערך הגנה בשעה שמקורות האספקה שלהם יושמדו; ובהיחרב ארצותיהם תיפגע ממילא כל תכלית־קיומם של כוחות אלו. אותם גייסות שישדרו יהיו טרודים עד מעל הראש באיסוף מזון, ובשליטה בהמוני פליטים גוזעים ברעב.

מתכנני־ההגנה במערב גילו עד לעת האחרונה היעדר יסודי של חוש־מציאות, ואי־יכולת לשוות בנפשם את המצבים שיתהוו כתוצאה ממלחמה גרעינית. בתרגיליהם ותמרוניהם שלטה עדיין בכיפה התמונה הישנה של „מלחמה מתמשכת“. הם ניסו לשער ולהתוות במלוא כובד־הראש את מהלך המבצעים מ„ע“ ועוד 30, „ע“ ועוד 60, „ע“ ועוד 90. היתה זו עדות מפליאה להשפעתו הנמשכת והמתמידה של כוח־הרגל — אך לא היה בכך כל הגיון.

תמונה זו כמעט ולא הביאה בחשבון את העלול לקרות במדי־

* ב„ספר הלבן“ הבריטי בשאלות ההגנה — ראה ב„צקלון“ 12-13, בסקירה על „צבא־עתודה — וכוננותו למלחמה“, עמ' 67.
** „Shield Forces“ — כוחות־היבשה והאוויר־ההטקטית של נאט"ו — שנועדו לבלית התקדמות סובייטית (אם תבוא) לתוך אירופה־המערבית — עד שתונחת מהלומת־הגרעינית הכבדה על־ידי „כוחות־החרב“ ו„פיקוד־האוויר האסטרטגי“ של ארה"ב ו„פיקוד־המפציצים“ הבריטי. — המערב.

טנקים אמריקאיים וסובייטיים משני צדי „חומה“, הפעם — נסוגו כל אחד לאזורו

יש טעם ניכר להטיל ספק באפשרות המעשית של השגת תוצאה מכרעת, החיונית ליעודה של „התקפת-פתע“ גרעינית, בעת ביצוע התקפה מעין זו.

שכן, יהא זה ההימור רב-הסיכונים ביותר לגבי ברה"מ, או לגבי כל מדינה אחרת, לבסס תכנית-מלחמה על האמונה שכור-שר-התגמול של הצד האחר יבוטל על-ידי מהלומה מפתיעה — מהדורה מחודשת של „רעם ביום בהיר“ מפתיע, בנוסח פרל-הארבור. מהלומה פתאומית ומכרעת-לגמרי תהיה הרבה יותר קשה להגשמה כיום מאשר ב-1941 — וגם הצד-לחת ההתקפה ההיא היתה זמנית בלבד. שכן, משעת הנחתת „מהלומת-פתע“ יהא זה כמעט בלתי-אפשרי להבטיח שכל מפצץ של היריב יוצא מכלל פעולה, — ואפילו המפציצים המעטים שישרדו יוכלו, בנושאם פצצות-מימן, להטב הרס עצום בתגובה, אם יעלה בידם לחדור בעד מערכת ההגנה של האויב. השתתת תכנית-המלחמה על חיסול כושר-התגמול של הצד האחר תהיה מעשה אילי, כהשתתת גורל חיי-אדם על גילוי „מחט בערימה של שחת“.

שהרי אפשר לפזר מפציצים בשדות-תעופה רבים. כמו כן, עם פיתוח אמצעים חדשים ל„המראה קצרת-נתיב“, אפשר יהיה לשגרם משדות-תעופה קטנים, פזורים ברחבי האזורים הכפריים. הרעיון של „מהלומה מוחצת-מוחלטת“ בראשיתה של מלחמה — והפחד מפניה — הפכו לדמיוניים עוד יותר עם פיתוחם של טילים ארוכי-טווח, שאפשר לשגרם מכל מקום על הקרקע או בים — או, ממטוסים ל„הפצצה-מרחוק“, ב-אוריר*.

ברם, בעיה זו של „מחט בערימה של שחת“ מעוררת ספק

* הכונה לגסיונות (שראשיתם עוד ב-1943, בשעת הפלישה לאי-טליה, מזה ובזירת האוקינוס-השקט מזה) להשיג שתי תכליות: לאפשר למטוסים הטלת פצצות מרחק רב-יותר מן המטרה (או ביחוד אניות), דהיינו תוך סיכון מוקטן לעצמם — ולהשיג דיוק קליעה מוגבר כבר אז הולידו מגמות אלו פצצה מכוונת, שלב מעבר לקראת טיל-מונחה אוריר-קרקע — שבו, למעשה, המדובר כאן והוא פותח ע"י מספר מעצמות ראשיות, בדגמים וגדלים שונים. — המערך.

גם לגבי האמונה, שעודה קרובה ללבם של מתכננים צבאיים במערב, שעם התרת הרסן מעל כוח-המפציצים האסטרטגי האמריקני — המונה כיום 2,000 מטוסים ויותר — יעלה בידו לחבל בכושר ההתקפה הגרעינית של ברה"מ תוך שעות מעטות, ולבטל כליל תוך ימים ספורים. רעיון ה„נצחון במלחמה“ הנו אשליה — בחינת „שריד-שכרון מבחיל“ שנותר לאחר השפעתם האלכוהולית של מנהגי-מחשבה ישנים.

אמצעי-האבטחה הטוב ביותר בפני „התקפת-פתע“ גרעינית, ובפני „מלחמה כוללת“, צפון בהעדר כל יסוד מוצק שהוא לתכנון תוקפני — ובאפשרות שהתוצאה תהא קטלנית לגבי התוקף באותה מידה שתהא הרסנית לגבי הקרבן. לשם השגת הודאות של יתרון מכריע, יהא על התוקפן להכין מכת-נגד תכליתית לא רק למפציצים נושאי פצצות-גרעיניות, אלא גם לטילים גרעיניים ולהיות סמוך ובטוח שהתרופה תהיה תכליתית בכל מאת האחוזים — דבר המוטל בספק רב. אכן עצמה גרעינית יש בה משום גורם-מרתיע חזק להתקפה מסוג זה.

לרוע המזל, היכולת לתגמול-גרעיני הנה ודאית הרבה פחות כגורם-מרתיע בפני צורות אחרות של התקפה: כגון, כנגד התקפה באמצעות כוחות „מקובלים“, שתבוצע במהירות, ול-שם השגת מטרות מוגבלות מתוך חשבון מיקוח (כזינוק עוף הטרף על קרבנו) או, כנגד מבצעים חתרניים. שכן, אך טבעי הוא, שבמקום בו אין הסכנה נראית מכרעת, לא ישוש הצד שכנגד להפעיל גמול גרעיני העלול לחולל מלחמה כוללת והתאבדות לכל הנוגעים בדבר. תוקפן ערמומי יהיה אולי נוטה להשליך יתרו על אי-רצון זה, ולהתפתות לנסות-לנצח-לו — בסמכו על כך שהמצב הנוכחי של שויון גרעיני, יגרום גם לנטרול כל-יזון גרעיניים — ובדרך זו תובטח לו מעין „צינת-אבטחה“ למהלכיו התוקפניים. פיתוי זה, על ההנחה הנ"ל הכרוכה בו, עלולים להתרחב עתה, ולחול אף על פלי-שות גדולות-יותר.

שכן, סכנה זו נתעצמה עם בטחונם ההולך וגדל של הסובייטים ביתרון שהשיגו לעצמם בתחום פיתוחם של טילים ארוכי-

הטילים מוצבים: האמריקאי מזה...

טית מורכבת. הבריטים מוצבים באיזור ההוא, והם גם קרובים יותר למצב של כוננות לקרב מאשר "המרכיבים" הנותנים של צבא-הברית; אך כוחותיהם בגרמניה מונים רק שבע בריגות דות-מוגברות — השקולות כנגד שלוש דיביזיות. לרשות הגרמנים עומדות עתה תשע (ובקרוב בודאי שתים-עשרה) דיביזיות — כשירות לקרב אך עדיין בלתי מוכנות בשלמות; ומשך-השירות הקצר, מכביד על אימונם המושלם ועל כוונותן — וכן קיימים מעצורים מדיניים מובנים-מאליהם להפיל עלתן בתור כוח של "חוד-חנית". הדיביזיות של צרפת, בלגיה והולנד רחוקות עוד יותר-מזה ממצב של כוננות-מלאה. לעומת זאת, עומדות לרשות הסובייטים 20 דיביזיות בגרמניה המזרחית, כולן מן הטיפוס המשורין או הממוכן, ומוכנות לקרב, מצוידות ב-6,000 טנקים ויותר — מן הסתם פי שלושה מן המספר שיוכלו לפרוס כוחות המערב. הכוחות המזרח-גרמניים כוללים שבע דיביזיות, לכל הפחות, מהן שלוש ממוכנות, מצוידות באלף טנקים, בקירוב. עצמת כוחות-האוויר העשויים לסייע לכוחות הקרקע הסובייטים, אף היא גדולה בהרבה מן הסך-הכל בן 3,000 כלי-טיס, בקירוב, המהווים את כוחות-האוויר הטקטיים של בעלות-הברית. מכאן שמהלכי-הנגד שיבוצעו עלידי גייסות-הקרקע של בעלות-הברית עלולים לסבול מן ההשפעה הכובלת של ההכרח לפעול בתנאי נחיתות-אוויר. לפיכך, חוששני כי אפשרי מאוד שמבקע של בעלות-הברית לחילוץ של ברלין ייהדף נחרצות — ועד-מהרה. הרוסים עשויים להסתפק בהפגנה זו של כושר-ההדיפה שלהם; אך יקשה יותר לבעלות-הברית המערביות לבלוע תבוסה משפילה כזאת. אולם אם תנסינה לחדש את מבצען, הרי יהיה קומץ הדיביזיות הנוספות שיהא בידן לגייס לתכלית זו, בטל-ביששים לעומת מה שיוכלו הרוסים להביא אל קר-החזית: לפחות, עשרים דיביזיות נוספות תוך עשרה ימים; וכפילים מן הסך-הכל — תוך חודש. לאמיתו של דבר, העצמה הסובייטית הניתנת לגיוס בפרק-זמן כזה מגעת אולי ל-300 דיביזיות; אם כי גורמים לוגיסטיים — ביחוד קיבול הדרכים ודרישות האספקה — עלולים להגביל את מספרן

טוח. כאשר שיגרו בהצלחה "טיל-בליסט" בין-יבשתי, לפני למעלה מארבע שנים, וסמוך בעקבותיו את ה"ספוטניק" הראשון — חזיתי כי ההמשך יהיה ניהול קו נועז יותר ומתגרה יותר, של מדיניות-החץ הסובייטית. נטיה כזאת הופגנה ככל שנמשכה וגדלה הצלחתם בפיתוח הטילים. הקו הקשות שלהם לגבי ברלין חל — באורח רב-משמעי — בעת ובעונה אחת עם שילוחו של איש-החלל שלהם לטיסה במסלול סביב כדור-הארץ.

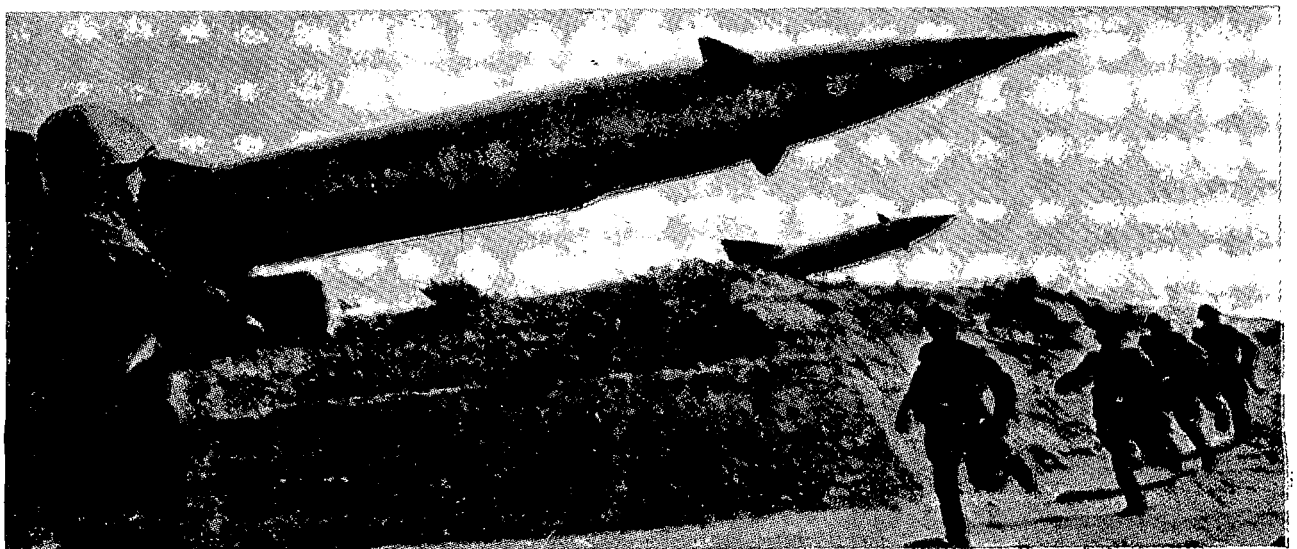
לאור שיקולים אלה יכולים אנו להוסיף ולבחון ביתר-פירוט את השאלה, מה עלול לקרות אם תפרוץ מלחמה באירופה. דיון בסוגיה זו יוכל להיערך באורח מעורפל-פחות מזה המקובל במרבית הדיונים בשאלה זו, הנערכים במדינות החברות בנאט"ו.

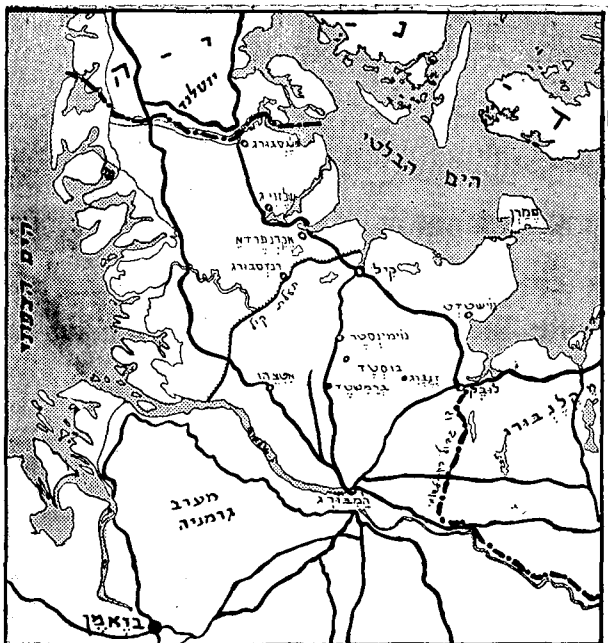
אם תפרוץ ההתנגשות בגלל ברלין-המערבית — שהיא בשעה זו סלע-המחלוקת הבולט ביותר — יתחולל הדבר כתוצאה ממאמץ מצד מעצמות-המערב לפרוץ בכוח את הנתבים המוליכים אל העיר הזאת. שכן, הסובייטים — וגורמיהם גרמניה-המזרחית — נהנים ממצב אסטרטגי עתיר-יתרון במידה כזאת, שדי להם לשבת במקומם, ולחסום את הנתבים האלה בדרך, "סבילה" בשביל שתיוצר טבעת-חנק אשר תהפוך לבלתי-אפשרי לחלוטין את קיום מעמדם של חיל-המצב החוץ-נה שם מטעם בעלות-הברית, ושל אוכלוסית העיר.

לצורך עריכת מבצע-חילוץ ישנן עכשיו לבעלות-הברית המערביות 25 דיביזיות של צבא-עומדי, מהן ניתן להפריש כוחות; ברם, מתוך אלה רק שש הדיביזיות האמריקניות מוחזקות במצב של כוננות מלאה לפעולה. יתר על כן, דיביזיות אלה מוצבות באיזור הדרומי של גרמניה, בעיקר בבאואריה — ולכן העתקתן אל האיזור הצפוני, למול ברלין, תהיה בעיה לוגיסטית

* דהיינו — של עוצבות בין של צבא-קבע ובין מתבססות על שירות-חובה הנמצאות בפועל בשירות ושאינן עוד צורך לגייסן — להבדיל מעוצבות עתודה או מילואים. — המערב.
** מאז נכתב המאמר, הוחלט בגרמניה-המערבית על הארכת השיירות: מ-12 ל-18 חודש. — המערב.

...והסובייטי מזה

רצועת-החוף ש"קל ביותר להגיע אליה"

בכוחות "מקובלים" — אין זה מתקבל בכ"ז על הדעת שהפוגה מעידו תימשך, לנוכח מתקפה רחבת-מימדים, יותר מארבעים ושמונה שעות לכל-היותר. לכן מתקבל יותר על הדעת, שהמטרה הסובייטית בניצול-ההצלחה תהא מאוחרת ומוגבלת — הן באשר לעומקו של מבצע כזה והן באשר למשכו.

בדרום-גרמניה, הוא האיזור הבאוארי, אין יעדים בעלי ערך ניכר מנקודת-ההשקפה הסובייטית — ואילו לרשות המגינים יש בו מרחב גדול-יותר לנסיגה-תוך-תמרון. חשוב מזה כיעד, וניתן-להשגה במהירות רבה-יותר, הוא האיזור החרושי המשתרע סביב פרנקפורט-על-המיין — הנמצא בריחוק מאה קילומטרים בלבד מן העמדה הסובייטית הקדמית ב"בליטה" של תורנינגיה המצויה בידיהם. איזור זה נמצא בנקודת-חיבור שבין גזרות-הארמיות השונות בחזית של בעלות-הברית — ובאגפה השמאלי של ה"ארמיה השביעית" האמריקנית. ויתכן שניתן יהיה להגיע אליו במהירות גדולה-שבעתיים אם קודם לכן הועתק חלק ניכר מהכוחות שממול (של בעלות-הברית) צפונה, כדי להלחם על ברלין.

יעד אפשרי אחר, חשוב עוד יותר, הנמצא בגזרה הסמוכה, הוא איזור-הרור החרושי. איזור זה נמצא בריחוק מאה וחמישים קילומטרים בלבד מן העמדות הקדמיות של הסובייטים שליד קאסל — ריחוק לא-רב בשביל כוח ממוכן, העשוי לעברו במהירות אם "תפס" את הכוחות-שכנגד במצב בו אינם ערוכים במערך מאוזן ותכליתי.

אבל היעד שקל ביותר להגיע אליו ב"זינוק" מהיר של ניצול-הצלחה, נהיה רצועת-החוף הקצרה של גרמניה-המערבית, ובה נמלי-הים הגדולים של המבורג ובראמן. המבורג נמצאת בריחוק ארבעים קילומטרים בלבד מן החזית הרוסית, (סוף בעו" 40)

של הדיביוזיות שתוכלנה לנהל מבצעים בתכליתיות, בריחוק זה מבסיסה-הבית שלהם, ל-80—60 דיביוזיות. אבל מספר זה יהא מספיק-די-הותר בשביל לסכל כל נסיון של בעלות-הברית לחלץ את ברלין-המערבית או להחזירה לידם. שהרי הסך-הכל של עצמת כוחות-המערב יוכל אך בדוחק לעלות על ארבעים דיביוזיות, אם אמנם יגיע למספר זה; וקרוב למחצית תהיינה אזי, "עוצבות של קורשני", שאיכותן וצידודן נחותים יותר. ואילו הסובייטים יפעילו אל-נכון רק, "דיביוזיות-קוראשני" — וכאלו עומדות לרשותן יותר מ-150 בצבא-העומד שלהם.

אם תחלטנה מעצמות-נאט"ו להפעיל כלי-זין אטומיים-טקטיים לשם פילוס דרכן אל ברלין — מובן-מאליו שהסובייטים יגיבו בצורה דומה; וכוחות המערב, שיהא עליהם להתקדם בשטח הפתוח לשם מילוי משימת-החילוץ שלהם, יסבלו בודאי את האבידות הכבדות-יותר — נוסף על כך שיגרמו להשמת הערים והכפרים של ידידיהם הגרמנים. אם יוסיפו ויחליטו לבלום את תהליך בנין-הכוחות הסובייטי באמצעות המנעה גרעינית — תרכזו הרעשתם מן-הסתם על קווי-הנהרות העיקריים, הרחק עד לויסלה ולבוג, שאותם חוצים נתיבי-התגבור של הכוחות הסובייטיים. אך במקרה זה יטילו אלה בודאי את ההמנעה הגרעינית שלהם על קווי-נהר דומים — כגון הראין, המאזה (מאזס), הסאנה — וכן ישמידו את בסיס-הנמל האמריקניים במערבה של צרפת, ואת הבסיס הבריטי באנטרפן. מכאן, שהתוצאה — הן החומרית, הן האסטרטגית — עלולה להיות גרועה יותר לגבי המדינות המערביות.

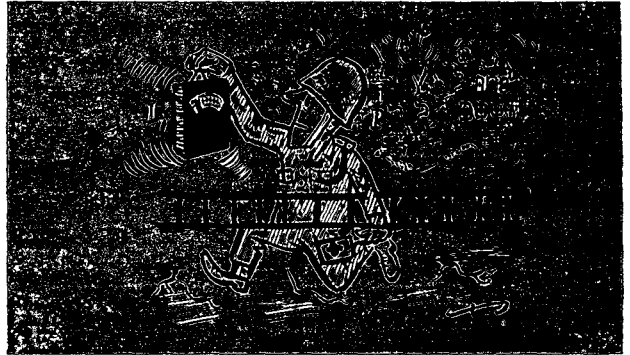
הברירה היחידה שלהן, שלא להפסיד, "סיבוב" אחר, "סיבוב", כל-פעם שהן מגדילות בדרך זו את ההימור, תהא לשלח את הרסן מעל מלחמה-גרעינית כל-כוללת — דבר שכמוהו כהת-אבדות וכהשמדת-עמים.

ברם, נסיון לסקור את הכרוך ב"מלחמה על ברלין" לא יהא שלם, בלי שנבחון את העלול לקרות אם הסובייטים עצמם לא יסתפקו בהדיפת ההתקדמות של בעלות-הברית, אלא יחליטו לנצל צירוף-מסיבות זה — של עילה-מצדיקה ושל הזדמנות — לפיתוח מבצע-המשך ולניצול יתרונם במלוא מידת-האפשר, כל-זמן שאין הדבר מביא למלחמה גרעינית.

משעורצר שיווי-משקלם של כוחות בעלות-הברית והם וזעזעו עלידי הדיפתם — כמעט ודאי שהרוסים יוכלו להגיע אל הראין על-פני חזית רחבה — ולאחר שיצלחו קר-נהר זה, מעטים יהיו גייסות בעלות-הברית שיעמדו אז על דרך המשכת הרדיפה שלהם עד לחוף תעלת לה-מאנש — או חוף האוקינוס האטלנטי. אבל יתכן מאוד שהפיקוד הסובייטי יבין כי התקדמות כה עמוקה ורחבה תבטל את היסוסי המערב בענין השימוש בכלי-זין גרעיניים — ותחולל את ההתפוצצות-רבתי הכל-כוללת. אף-על-פי שהמפקדה-העליונה של בעלות-הברית באירופה שינתה את הקו הקודם שלה באשר להפעלת כלי-זין גרעיניים בתחילת ההתנגשות המזוינת, והיא מדברת עתה על השתדלות לכפות על היריב אתה, עלידי פעולה

* חבל-ארץ (מערבית לסכסוניה) המהווה את ה"פינה" הדרום-מערבית של איזור-הליבוש הסובייטי בגרמניה. — "המערב".

הנייד — הכולל יחידות חילוץ, עזרה-ראשונה וכיבוי — לשטח, מודד הוא מחדש את עצמת הקרינה ופועל רק באותם האזורים בהם העצמה אינה עולה על 50 ראנטגן.

כעדיפות ראשונה הוטל על הכוח לחלץ ולהציל את אותם האנשים שיש להם סיכוי סביר להשאר בחיים, דהיינו — אנשים שלא ספגו כמות רדיואקטיבית מעל למותר. אלה שנפגעו מקרינה רדיואקטיבית והפצועים מובאים לבתי-חולים שמחוץ לשטח הנפגע, או לבתי-חולים קדמיים המוקמים בבניני ציבור או אף בשדה, והמסוגלים למיין את אלפי האנשים המפונים ולהגיש את העזרה הראשונה לזקוקים. נפגעי הקרינה עוברים מיון וטיהור מיוחדים.

הטיפול באלפי נפגעים ואף במאות אלפים (כאלה עלולות להיות תוצאותיו של פיצוץ פצצה אחת בלבד) מעמיד בעיות ארגוניות קשות מאוד בפני האחראים לטיפול הרפואי. ברור שלא יהיו בנמצא רופאים וחובשים מוסמכים די הצורך כדי לטפל במספר כה רב של נפגעים ולכן ארגוני קאדרים גדולים של מגישי עזרה ראשונה, אשר יקבלו הכנה של 30–40 שעות ויוכלו להיות לעזר רב לרופאים ולחובשים. כיתות הרופאים הניידים, שאורגנו במסגרות של בתי חולים קדמיים, ומגישי עזרה ראשונה מתקדמים למקום הנפגע ביחד עם יחידות החילוץ.

מאחר ועיקר העבודה יהיה חילוץ אלפי אנשים מתחת למפור

לות וממקלטים, עלולות פעולות ההצלה להימשך שבועות. המצילים יתקדמו רק בשטחים בהם פחתה כבר עצמת הקרינה הרדיואקטיבית. יחידת הג"א הפועלת בשטח ספוג רדיואקטיביות אינה יכולה לשהות בו מעל לזמן קצוב שנקבע בהתאם לעצמת הקרינה. יחידה כזאת תוחלף ביחידה אחרת בטרם ספגה את מכסימום הקרינה המותרת על-מנת שתוכל לצאת בזמן מהשטח הנגוע. לאחר שספגה מנת קרינה העולה על 50 ראנטגן — לא תשתתף יותר בפעולות הצלה בשטח מזהם. אם צרכי ההצלה והפינוי יהיו גדולים — תועמדה גם יחידות צבא-סדיר לעזרת כוחות הג"א.

*

ברוב ארצות המערב בנוי ארגון הג"א לקראת אפשרות של מלחמה גרעינית לפי אותם הקווים הכלליים שצינתי ברשימתי. קיים שוני מסוים בעיקר במבנה הכוח הנייד, הרכב המפקדות וגודל מנת הקרינה המותרת לכוחות הג"א הפועלים בשטח „מזהם“.

הנה שלושה מספרים מתחום-התקציבים בארה"ב — אשר אין כל ספק לגבי משמעותם: לשנת 62—1961 (שנת-איזנהאואר האחרונה) מבחינת הצעת התקציב לקראתה) היה תקציב ה„הגנה-האזרחית“ האמריקנית 45 מיליון דולר; באותה שנה עצמה, ב„תקציב-קנדי“ הסופי שלה — הגיע הסכום ל-250 מיליון דולר; לקראת שנת 63—1962 — היה זה 695 מיליון. הגידול — פי 15½! וזאת תוך שנה וחודשים מעטים.

פעולת מחקר ענפה מתנהלת בכל הנוגע להשפעות המידיות של פיצוץ הפצצה הגרעינית, השפעת הנפולת הרדיואקטיבית וכן בשטח אמצעי המגן בפניהן. גם בשטח הרפואי מחפשים אמצעים להפחתת ההשפעה ההרסנית של הרדיואקטיביות. נושאי הג"א נלמדים על-ידי כל הגורמים העלולים לקחת חלק בפעולות הצלה — כולל עובדים במשרדים ממשלתיים, פקידים הרשויות המקומיות ויחידות הצבא הטריטוריאלי.

(המשך מעמ' 8)

ובראמן — בריחוק מאה ועשרה קילומטרים בלבד ממנה, וכוחות-נאט"ו המגינים עליהן דלילים יותר מאשר הלאה משם דרומה. אם יישטפו כוחות אלה על-ידי יריב עדיף-עצמה, או יימשכו ויופנו למקום אחר — יידרש אך כוח מועט, ואף זמן קצר, להשלים את ההשג על-ידי מסע-מאגף, שתכליתו ניצול-המצב שיווצר אז. מסע-מאגף זה עשוי להתנהל דרך שלזיג-הולשטיין, אל תוך חצי-האי יוטלנד שבדנמרק. אפשר שמסע זה ילווה — או אף יוקדם — על-ידי נחיתה-מן-האוויר

על האי העיקרי של דנמרק וזאָלנד, ועל בירת המדינה קופנהאגן השוכנת בו — וכן על החלק הצפוני של יוטלנד. אומדים את מספר הדיביזיות המוטסות של הסובייטים בעשר, ועומדת לרשותן תעבורה אווירית מספקת להטסת שתיים מהן ברוזמנית. פעולת-בזק כזאת עשויה להעניק לברה"מ את המפתחות ליס-הבאלטי. איזור זה הוא החלש שבכולם, הן מבחינת הכוחות והן מבחינת מקומו, לאורך כל חזית נאט"ו. ייתכן שניתן לכבוש יעדים אלה על-ידי פעולת-בזק מהירה וכמעט ללא שפיכות-דמים, שתושלם תוך יממה אחת. אראז עלולים הסובייטים להכריז על נכונותם לסגת, בהציגם לכך תנאים מתונים — כגון פירוזם של האיזור ושל מיצרי-הים המוליכים מן הים-הבאלטי אל הים-הצפוני — באמרם למעצמות המערב: „בידכם הברירה בין ניהול שיחות בנדון סביב שולחן-ועידה — לבין פיצוץ העולם לרסיסים“.

* שחשיבותו המיוחדת בכך שהוא גובל ישירות באותם מיצריים (סקאגראק, קאטגאט) המוליכים מן הים-הבלטי אל מרחבי הים הצפוני והאוקיינוס, ושהמעבר דרכם לצוללות סובייטיות יוסיף להיות אפשרי אפילו אם תחובל תעלת-קיל שבשלזיג-הולשטיין הגרמנית. — המערב.